

بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران

**دستورالعمل ناظر بر حساب امانی
و خدمات بانکی مرتبط با آن**

شهریور ۱۴۰۴

بسمه تعالی

دستورالعمل ناظر بر حساب امانی و خدمات بانکی مرتبط با آن

مقدمه :

به استناد جزء (۲) بند (الف) ماده (۴) قانون بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، ماده (۱۵) آیین نامه اجرایی ماده (۲۳) قانون تأمین مالی تولید و زیر ساخت ها موضوع تصویب نامه شماره ۶۰۰۸۹/ت/۶۴۱۹۷ هـ مورخ ۱۴۰۴/۰۴/۱۱ هیئت وزیران و به منظور تنظیم گری، ارتقای شفافیت، انضباط بخشی و پیشگیری از سوء استفاده های احتمالی در فرآیند نگهداری وجوه، تحت عناوین وجوه امانی، «دستورالعمل ناظر بر حساب امانی و خدمات بانکی مرتبط با آن» که از این پس به اختصار «دستورالعمل» نامیده می شود، به شرح زیر می باشد:

فصل اول: تعاریف و اصطلاحات

ماده ۱- معنی واژه ها و عبارات به کار رفته در این دستورالعمل، اختصاراً به شرح زیر است:

- ۱- بانک مرکزی: بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران.
- ۲- موسسه اعتباری: اشخاص حقوقی که با مجوز «بانک مرکزی» یا به موجب قانون، تحت عنوان (بانک) یا (موسسه اعتباری غیربانکی) به انجام عملیات بانکی مبادرت می نمایند.
- ۳- قرارداد پایه: قرارداد منعقد شده فی ما بین «امین» و طرفین معامله که شامل تعهدات بین طرفین و الزامات تعیین شده توسط «امین» می گردد.
- ۴- خدمت حساب امانی: خدمت بانکی که طی آن وجوه متعلق به خریدار یا سفارش دهنده به منظور تضمین ایفای تعهدات طرفین «قرارداد پایه» در حسابی به نام «حساب امانی» نزد «موسسه اعتباری» نگهداری می شود و صرفاً بر اساس شرایط مندرج در «قرارداد پایه» به «ذی نفع حساب امانی» پرداخت می گردد.
- ۵- حساب امانی: حسابی است که در قالب سپرده قرض الحسنه جاری بدون دسته چک توسط «موسسه اعتباری» مطابق شرایط مقرر در این دستورالعمل به نام «امین» افتتاح و وجوه آن حسب دستور پرداخت «امین» به حساب «ذی نفع حساب امانی» واریز می گردد.
- ۶- ذی نفع حساب امانی: شخص حقیقی یا حقوقی طرف معامله که مطابق مفاد «قرارداد پایه» پس از صدور دستور پرداخت از سوی «امین»، مستحق دریافت وجوه از «حساب امانی» می گردد.
- ۷- امین: شخص حقوقی که بر اساس «توافق نامه امانی» با «موسسه اعتباری»، فرایند تنظیم و اجرای «قرارداد پایه» را مدیریت و بر حسن اجرای آن از جمله عدم مغایرت اسناد ارائه شده با تعهدات مندرج در مفاد «قرارداد پایه» نظارت می کند و مطابق مفاد این الزامات، تضمین تعهدات مرتبط با «قرارداد پایه» را بر عهده دارد. «امین» می تواند یکی از اشخاص ذیل باشد:
الف- سازمان ثبت اسناد و املاک در معاملات مشمول «آیین نامه اجرایی ماده (۳) قانون الزام به ثبت رسمی معاملات اموال غیر منقول»
ب- مرکز تبادل اطلاعات موضوعی انتظامی فراجا در «آیین نامه اجرایی بند (ت) ماده (۱۱۴) قانون برنامه پنج ساله هفتم پیشرفت جمهوری اسلامی ایران» مربوط به معاملات وسایل نقلیه موتوری
پ- سکوها ی مشمول آیین نامه حمایت از سکوها و کسب و کارهای اقتصاد دیجیتال موضوع تصویب نامه شماره ۵۹۳۶۹/ت/۲۳۳۱۳ مورخ ۱۴۰۰/۱۰/۱۱ هیئت وزیران و اصلاحات بعدی آن با تایید «بانک مرکزی»
ت- سایر اشخاص حقوقی موضوع ماده (۲) آیین نامه اجرایی ماده (۲۳) قانون تأمین مالی تولید و زیر ساخت ها با تایید «بانک مرکزی»

۸- وجوه امانی: وجوهی است که توسط شخص تعیین شده در «قرارداد پایه» به «حساب امانی» واریز می‌شود و تا تحقق شرایط قرارداد مذکور نزد «امین» نگهداری می‌شود.

۹- توافق نامه امانی: توافق نامه‌ای میان «موسسه اعتباری» و «امین» که در آن چهارچوب حقوق و تعهدات طرفین، شرایط افتتاح و اداره «حساب امانی»، نحوه نگهداری و آزادسازی وجوه و سایر ضوابط مربوط، مطابق با قوانین و مقررات جاری کشور تعیین شده و لازم‌الاجرا می‌باشد.

فصل دوم: الزامات افتتاح حساب امانی

ماده ۲- «موسسه اعتباری» می‌تواند به منظور ارائه «خدمت حساب امانی»، با درخواست «امین» و پس از انعقاد «توافق نامه امانی» اقدام به افتتاح و نگهداری «حساب امانی» بر اساس مفاد این دستورالعمل، نماید.

ماده ۳- «موسسه اعتباری» موظف است به ازای هر «امین» و بر اساس «توافق نامه امانی» صرفاً یک «حساب امانی» به نام «امین» افتتاح نماید.

تبصره - وجوه سپرده شده در «حساب امانی» متعلق به خریدار یا سفارش دهنده «قرارداد پایه» می‌باشد و «امین» صرفاً نقش حسابدار و امانتدار را ایفا می‌نماید و مالک وجوه مذکور محسوب نمی‌گردد. وجوه یادشده از توقیف در قبال دیون یا ورشکستگی «امین» مصون می‌باشد و «موسسه اعتباری» موظف است از هرگونه تهاتر مانده «حساب امانی» با مطالبات «امین» جلوگیری نماید.

ماده ۴- «موسسه اعتباری» صرفاً در صورتی مجاز به افتتاح «حساب امانی» می‌باشد که مجوز ارائه خدمات مربوط به آن را از نهاد ناظر «امین» در چهارچوب قوانین و مقررات بالادستی دریافت نموده باشد.

ماده ۵- «موسسه اعتباری» مجاز به اعطای خدمات بانکی نظیر صدور دسته چک، اعطای تسهیلات و قبول تعهدات و ... بر پایه «حساب امانی» به «امین» نمی‌باشد.

ماده ۶- «حساب امانی» از سایر انواع حساب‌های سپرده مشتریان «موسسه اعتباری» مجزا می‌باشد و «موسسه اعتباری» موظف است تمهیدات فنی لازم در این خصوص را در سامانه‌های بانکی خود اتخاذ نماید.

ماده ۷- «موسسه اعتباری» مکلف است بلافاصله بعد از افتتاح «حساب امانی» مراتب را به نحوی که «بانک مرکزی» اعلام می‌نماید، به این بانک ارسال کند.

ماده ۸- «موسسه اعتباری» موظف است جهت ارائه «خدمت حساب امانی» به ازای هر «قرارداد پایه»، ارکان اصلی «قرارداد پایه» که حداقل شامل اطلاعات هویتی طرفین «قرارداد پایه»، اطلاعات شماره شبای فعال طرفین قرارداد، مبلغ قرارداد و مبلغ امانی باشد را از «امین» دریافت نماید.

ماده ۹- برداشت از «حساب امانی» با دستور «امین» و بر اساس شرایط «قرارداد پایه» انجام می‌شود.

ماده ۱۰- «موسسه اعتباری» موظف است از واریز هر گونه وجه به «حساب امانی» خارج از شرایط مشخص شده در ارکان اصلی «قرارداد پایه» که در ماده (۸) تصریح شده است، جلوگیری نماید.

ماده ۱۱- رعایت قوانین و مقررات مبارزه با پولشویی و تامین مالی تروریسم در کلیه واریز و برداشت‌های «حساب امانی» الزامی می‌باشد. رعایت ترتیبات لازم برای قابل ردیابی و مستند بودن تمامی تراکنش‌ها به‌از «حساب امانی» از سوی «موسسه اعتباری» لازم‌الاجرا می‌باشد.

ماده ۱۲- «موسسه اعتباری» صرفاً در چهارچوب «توافق‌نامه امانی» با «امین» و بر اساس دستور پرداخت ثبت شده توسط «امین» موظف به پرداخت وجه به «ذینفع حساب امانی» بوده و تکلیفی در خصوص تکمیل وجه در موارد کسری موجودی «حساب امانی» نخواهد داشت.

ماده ۱۳- در صورت دریافت دستور پرداخت از سوی «امین» و عدم امکان وصول وجوه در «حساب امانی» پیش از صدور دستور پرداخت، «موسسه اعتباری» موظف است مراتب عدم تأیید دستور پرداخت را به نحو مقتضی به «امین» اعلام نماید.

ماده ۱۴- در طول مدت «توافق‌نامه امانی»، ارائه گزارش تراکنش‌های وجوه «حساب امانی» به «امین» در چهارچوب قرارداد مزبور و با پرداخت «کارمزد» مربوط توسط «امین» امکان‌پذیر می‌باشد.

ماده ۱۵- موسسه اعتباری مکلف است تمهیداتی را اتخاذ نماید که واریز وجه به «حساب امانی» صرفاً توسط خریدار یا سفارش‌دهنده «قرارداد پایه» صورت پذیرد و برای این منظور حداقل باید اطلاعات هویتی انتقال‌دهنده وجه و اطلاعات هویتی متعهد ثبت شده در «قرارداد پایه» را کنترل نماید. موسسه اعتباری همچنین موظف است در صورت ظن به غیرمجاز بودن وجوه یا طرف‌های قرارداد پایه از جمله اشخاص دارای فعالیت غیرمجاز ارزی، مشخصات وجوه و اشخاص مذکور را به همراه سوابق تبادلات انجام شده به بانک مرکزی ارائه دهند.

ماده ۱۶- «موسسه اعتباری» موظف است نسبت به پاسخگویی موثر و به موقع در خصوص استعلامات «بانک مرکزی» و مراجع قضایی در مورد هرگونه اطلاعات مرتبط با «حساب امانی» نظیر میزان وجوه مورد امانت متعلق به شخص خریدار یا سفارش‌دهنده در «قراردادهای پایه» و ... اقدام نماید.

فصل سوم: سایر الزامات

ماده ۱۷- «حساب امانی» به یکی از اشکال زیر خاتمه یافته و منوط به تعیین تکلیف کامل مانده «حساب امانی» مطابق شرایط مقرر در «توافق‌نامه امانی»، بسته می‌شود:

الف- بنا به حکم قطعی صادره توسط مراجع قضایی.

ب- در صورت ارائه درخواست مکتوب امین به «موسسه اعتباری» و اطمینان «موسسه اعتباری» از ایفاء تعهدات «امین».

ماده ۱۸- «موسسه اعتباری» موظف است به ازای ارائه کلیه خدمات مرتبط با «حساب امانی» به «امین» صرفاً در چهارچوب کارمزدهای خدمات بانکی حضوری و الکترونیکی ابلاغی «بانک مرکزی»، نسبت به اخذ کارمزد از «امین» اقدام نماید.

فصل چهارم: ضمانت اجرا

ماده ۱۹- مفاد این دستورالعمل از تاریخ ابلاغ لازم‌الاجرا بوده و در صورت احراز هرگونه تخلف یا سوء استفاده از «حساب امانی» یا وجوه آن برای مقاصد مجرمانه از قبیل پولشویی و کلاهبرداری، مراتب حسب مورد، تابع ضمانت اجرای مقرر در قانون بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران و سایر قوانین و مقررات مربوط می‌گردد.

ماده ۲۰- در خصوص هر موضوعی که بطور خاص در این دستورالعمل به آن اشاره نشده است، اصول و مقررات عمومی ابلاغ شده از سوی «بانک مرکزی» مبنای عمل خواهد بود.

این دستورالعمل در بیست و یکمین جلسه مورخ ۱۴۰۴/۶/۱۶ هیئت عامل بانک مرکزی به تصویب رسید.

